

En lekker benkeplate i betong kan være dyr å kjøpe, men **den er faktisk både enkel og relativt rimelig å lage selv.** Det krever bare vanlig håndverktøy og litt grundighet i arbeidet.

Billig luksus av BETONG

Det er noe dypt fascinerende med å støpe i betong: Du blander sement, sand og vann, og etter noen dager har du en glitrende, vakker benkeplate av den typen du betaler dyrt for i kjøkkenbutikkene – enkelt og greit.

Totalt sett er jobben likevel litt krevende. For du trenger sannsynligvis en vask i benkeplaten, og forberedelsene til den kan være litt kompliserte. I tillegg er selve støpingen noe du må lære deg å kjenne.

Derfor anbefaler vi at du først gjør en liten prøvestøping, av for eksempel en

miniatyrbenkeplate. Da kan du få en idé om hvordan konsistensen på betongen skal være, hvor flat platen du støper på skal slipes og hvor mye farge som trengs hvis du vil ha en farget benkeplate.

For å sikre en så sterk betong som mulig blander vi inn glassfibre. Fibrene bidrar til å binde betongen sammen og gjør den seig, slik at den ikke sprekker så lett.

Vi forsterker også betongen med armeringsstål der benkeplaten er svakest, nemlig foran og bak vasken, der det bare er cirka 10 cm benkeplate. □

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD

Et eksklusivt resultat krever presisjon og tålmodighet, selv om teknikkene er enkle.

LETT VANSKELIG

TIDSFORBRUK

En helg, pluss 14 dagers herdetid.

PRIS

Cirka 2500 kroner.

MATERIALER

- Støpeplate, 15 x 125 x 200 cm
- Platestykker til vaskens form
- 6 mm armeringsstål
- Sement, 2 poser à 25 kg
- Armeringsfibre, 3 poser à 600 g
- Oksidfarge, 1 kg
- Sand, 2 poser à 15 kg

SPESIALVERKTØY

- Eventuelt en tvangsblender til å blande betong.

Bygg støpeformen

En god støpeform er en forutsetning for en flott benkeplate. Betongplaten vi støper her skal være 61 x 254 cm. Utgangspunktet er en støpeplate som er belagt med en film som hindrer betongen i å feste seg når benkeplaten har herdet.

Du kan støpe direkte på platen som den er, men strukturen og små ujevnheter i platen vil også bli synlig i overflaten på benkeplaten. Derfor bør du begynne med å slippe overflaten på støpeplaten glatt. Da får du en helt jevn benkeplate.

Støpeplaten må være understøttet og 100 % i vater.

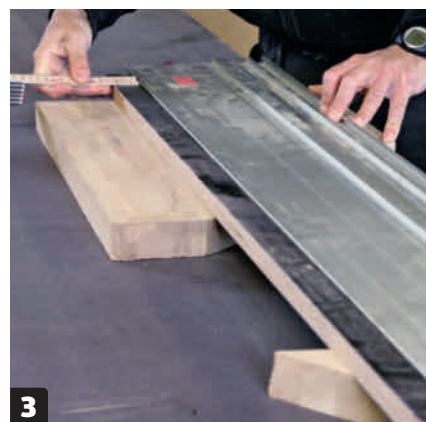
1

Slip støpeplaten. Bruk ikke grovere kornstørrelse enn 80 og avslutt med korn 200. Når overflaten er slipt, får den ferdige benkeplaten den samme strukturen.

2

Mål og merk opp til benkeplaten. Gjør dette inne på platen, slik at det er plass til å skru på sidene av selve formen om et øyeblikk.

3

Mål ut til resten av formen. Det skal være en opphøyning langs kanten av formen. Den lages av avlange biter støpeplate.

Armert med stål og glassfiber

Selv om betongbenkeplater er solide, så har de også svake punkter. Stykkene foran og bak vasken er typisk ikke mer enn 10 cm brede og kan knekke hvis du setter deg på benken.

Samtidig er 90-graders hjørner svake, og det kan bli brudd som beveger seg sikksakk inn fra de skarpe vinklene når platen herder. Heldigvis kan disse svake punktene armeres.

I denne artikkelen bruker vi både kamstål og glassfiber til å armere platen. Kamstål er lagervare i alle byggvarehus. Løs glassfiber kan derimot være litt vanskeligere å finne, og det kan hende det beste er å kjøpe det i utlandet. Søker du på GFRC (glass fibre reinforced concrete) på nettet dukker blant annet nettbutikken polcrete.co.uk opp.

Der kan du finne både glassfiber og mye annet morsomt til arbeid med betong.

De sender til Norge.

4

Skjær ut strimler. Skjær dem slik at de blir minst 16 mm brede. Bredden på strimlene bestemmer tykkelsen på den ferdige benkeplaten.

5

Forbor i strimlene for hver 20 cm. Når du har forboret, forsenker du alle hullene slik at skruhodet havner i flukt med overflaten.

6

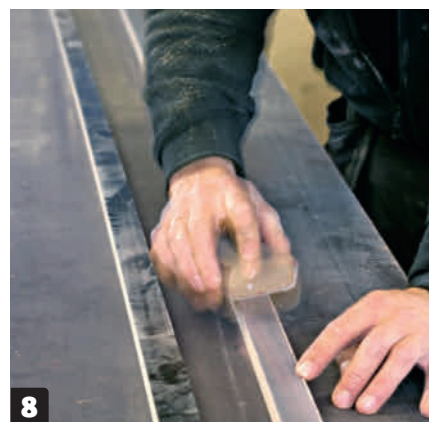
Små hull og dype riper sparkles ut. Når sparkelmassen er tørr, sliper du slik at overflaten blir jevn og fin igjen.

Snu strimlene rundt.

Skrap bort fliser og eventuelle ujevnheter på undersiden med et stemjern. Det er viktig at undersiden er helt ren, slik at strimlene kan skrus helt tett fast til støpeplaten.

7

8

Slip strimlene helt glatte – akkurat som på den store støpeplaten. Bruk en slipekloss for å holde overflaten plan.

Det svakeste punktet på benkeplaten er foran og bak vasken, der det er minst betong. Løfter du benkeplaten feil, er det her den kan knekke.

Løft forsiktig med støtte

Det er synd å ødelegge benkeplaten før den er ute av støpeformen og på plass på kjøkkenbenken. Derfor skal du være forsiktig når du flytter platen. Det svakeste punktet er det tynne betongbåndet bak vasken. Selv om platen er godt armert, kan den lett brette hvis benkeplaten løftes i endene eller på annen måte håndteres voldsomt. Benkeplaten må derfor støttes i lengderetningen under vasken.

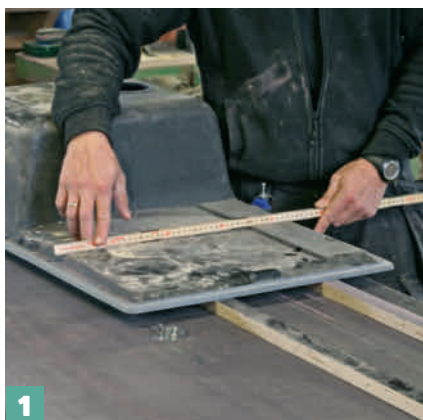
I praksis er det sannsynligvis enklest å tilkalle et par hjelpere og løfte hele platen på et par solide planker eller en gammel dør, og deretter forsiktig legge den på plass ved å skyve benkeplaten fra understøttingen og opp på kjøkkenelementene.

Lag plass til vasken

Nå lager vi en form i formen, for å lage et hull i platen som passer nøyaktig til vasken vår. Du må tilpasse formen til din egen vask, men her kan du se prinsippet.

Formen til vasken består av to plater som skal skrus sammen og deretter skrus fast på støpeplaten. De to platene danner en kant som matcher kanten på vasken, slik at vasken havner nedfelt i forhold til kjøkkenbenkens overflate.

Du kan bruke hvilke som helst plater du måtte ha liggende.

1

Se på vaskens utforming. Denne vasken er bygget i to lag. Formen i formen vår må lages slik at den ser lik ut. Formen til vasken skal være like tykk som benkeplaten.

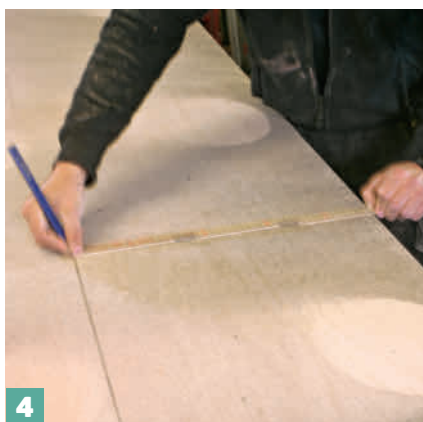
2

Legg vasken på et platestykke som er 9 mm tykt. Tegn opp omrisset med en tynn blyant.

3

Skjær ut etter streken. Stikksagen er tiltet litt, slik at snittet matcher den skrå kanten på vasken. Når du har skåret ferdig, har du den første formplaten til vasken.

4

Avsett lengde- og bredde mål på en 20 mm plate til den andre formplaten. Den tilsvarer den innerste, forhøyede delen av vaskens bakside.

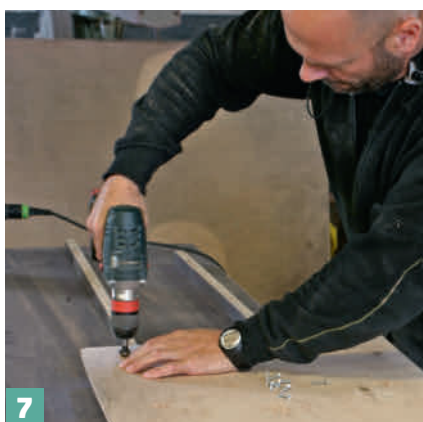
5

Sag ut den andre formplaten. Den skal også sages litt på skrå. For å finne vinkelen må du måle på vasken.

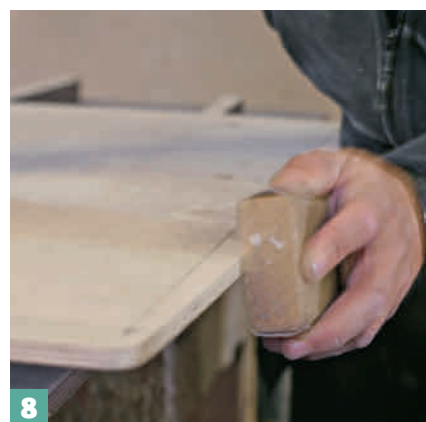
6

Avrund hjørnene med stikksagen etter oppmerkingen. Husk å bevare tiltingen på den skrå siden.

7

Legg platene oppå hverandre. Bor hull i toppplaten med 10-15 cm mellomrom. Forsenk hullene og skru deretter platene sammen til en enhet.

8

Slip kantene. De skal være helt jevne. Men pass på at du ikke sliper kanten så mye at formen blir for liten for vasken.

Klargjør støpeformen

Strimlene som danner kantene på støpeformen må skrus fast. For å sikre at betongen slipper taket i formen når benkeplaten er ferdig, må formen oljes.

Platene til formen til vasken, som ikke er laget av støpeplate, må lakkeres for å sikre at betongen ikke fester seg. Til slutt må skruehullene i kantene ikke fylles med betong slik at vi ikke kan skru dem ut igjen. De må derfor teipes.

Hvis du ikke er forsiktig i denne fasen, vil betongen henge fast i formen.

1

Mål ut hvor vasken skal plasseres. Legg formen til vasken nøyaktig på plass, og skru den fast, først med én skrue og deretter med flere. Mål før hver skrue, og skru til du er sikker på at vaskformen sitter helt fast.

2

Skrue fast strimlene og formen til vasken. Det er lurt å holde de lange bitene mot en lang, rett skinne eller lignende når du skruer dem på plass. Da blir de sittende helt rett.

3

Skrue formen til vasken av igjen, og lakker den. Slip den først lett og lakk den deretter 3-4 ganger på kantene. Slip mellom hvert lakkstrøk. Det er bedre å lakke en gang for mye enn en gang for lite.

4

Hell ut olje i formen, og dra det godt rundt. Sørg for å komme helt ut i krokene. Du kan ganske enkelt bruke en billig matolje. Skru deretter på formen til vasken igjen.

5

Dekk alle skruehull med maskeringsteip, både på kantstrimlene og i formen til vasken. Da kan alt skrus fra hverandre etter at betongen er herdet.

Støp benkeplaten

Nå begynner det virkelig å ligne noe: Betongen blandes av sement og sand i forholdet 1:1 med cirka 3 % fiber. Du kan også tilsette oksidfarge, men ikke mer enn 5 %. Deretter helles betongen i formen helt ut til kanten, og overflaten jevnes ut.

Underlaget må være helt plant, ellers vil benkeplaten bli skjev. En sterk benkeplate krever at alle luftbobler i betongen kommer ut. De fjernes ved å vibrere betongen. Vi gjør det ved å slå på undersiden og kantene av formen med en borhammer med meisel.

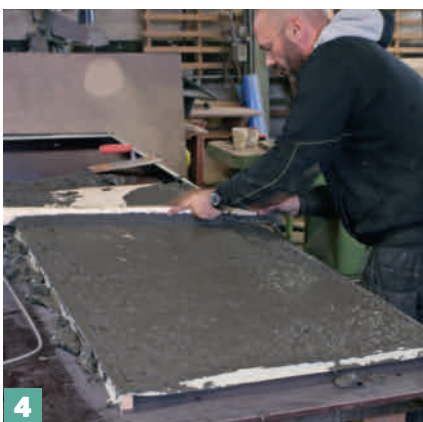
1 **Hell sand og sement i blanderen,** og bland det godt før du tilsetter vann. Blanderens skal gå i maksimalt fem minutter etter at du har fylt på vann, deretter helles betongen i formen.

2 **Tilsett armeringsfibre og oksidfarge.** Tilsett begge deler litt etter litt, men bruk bare et minutt eller to på det. Bland til blandingen er jevn, men ikke lenger enn noen få minutter.

3 **Hell betongen opp i formen** med en lang, glidende bevegelse. Det er viktig for den ferdige strukturen at du ikke tar lange pauser i fyllingen av formen.

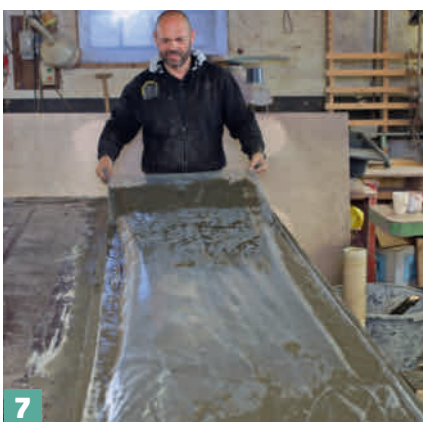
4 **Trekk av overskytende betong.** Bruk en rettholt eller et langt vater, som du trekker frem og tilbake, mens du beveger deg fra den ene enden av formen til den andre.

5 **Press et armeringsstål ned i betongen.** Det skal minimum være én meter lenger enn vasken. Bøy endene inn mot midten av platen, og trykk ned stålet slik at det ender inne i midten av den støpte platen.

6 **Vibrer betongen med en borhammer.** Vi har satt en meisel i maskinen, og slår på bunnen og alle kantene slik at luften blir slått ut av betongen. Bruk gjerne en halvtimes tid på dette.

7 **Dekk overflaten** med plast. Etter et par dager kan du forsiktig skru av kantene og formen til vasken, og sette på platen igjen. La platen stå i en uke og fjern deretter platen. Herd i ytterligere en uke.

8 **Legg på plass benkeplaten.** Når den er helt herdet, er det på tide å løfte benkeplaten på plass og sette inn vasken. Vær forsiktig når du løfter. Ellers kan benkeplaten sprekke. Den er svak rundt vasken.